

Development and Validation of an Academic–Career Empowerment Package with an Emphasis on Career Pathways and Academic Major Selection for Ninth-Grade Students

Jafar Samari Safa *

Department of Counseling, Faculty of Education and Psychology, University of Hormozgan, Hormozgan, Iran

Hadi Mohammadlo

Department of Counseling, Faculty of Education and Psychology, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran

Ehsan Mohammadzadeh

Department of Educational Management, Education and Training of Alborz Province, Karaj, Iran

Extended Abstract:

1. Introduction

Selecting an academic major at the end of lower secondary education is a critical milestone that significantly influences students' future educational and occupational trajectories. Ninth-grade students often face this decision while lacking sufficient self-knowledge, decision-making skills, and awareness of available academic and career opportunities. Moreover, social influences such as family expectations, peer pressure, and socioeconomic conditions may further complicate the decision-making process. Despite the importance of this stage, many existing studies have examined related variables separately and have not provided an integrated framework to support students in making informed academic choices. Therefore, the present study aimed to develop and validate an academic–career empowerment package focusing on career pathways and academic major selection for ninth-grade students.

2. Methodology

This study employed a qualitative research design based on thematic analysis. The research data consisted of domestic scientific articles and scholarly resources related to academic and career guidance for students, published between 2009 and

* Corresponding Author: jsamarisafa1990@gmail.com

How to Cite: Samari Safa, J., Mohammadlo, H., Mohammadzadeh, E. (2027). Development and Validation of an Academic–Career Empowerment Package with an Emphasis on Career Pathways and Academic Major Selection for Ninth-Grade Students, *Journal of Counseling and Psychotherapy Culture*, 18(70), 133-164. DOI: 10.22054/qccpc.2026.92708.3654

Accepted: 09/20/2026

Revised: 09/16/2026

Received: 05/12/2026

ISSN: 2345-6051

eISSN: 2476-6178

2026. Due to the limited number of available sources, the entire body of relevant literature was considered as the research sample.

The collected materials were systematically reviewed and analyzed through thematic analysis to identify recurring concepts and patterns related to academic and career empowerment. Through coding and categorization, the extracted data were organized into conceptual themes that formed the basis for designing the empowerment package.

To evaluate the validity and applicability of the proposed package, its structure and content were assessed by a panel of ten experts in counseling and educational psychology. Their feedback was used to determine the adequacy, coherence, and practical relevance of the designed model.

3. Findings

The thematic analysis led to the identification of four major themes that constitute the foundation of the academic–career empowerment package:

1. Academic and Career Self-Knowledge

This dimension emphasizes students' understanding of their academic interests, personal abilities, talents, values, and life goals. Developing self-awareness enables students to align their academic choices with their individual characteristics and aspirations.

2. Cognitive Decision-Making Skills

This theme includes awareness of available academic pathways, the ability to gather and process educational information, evaluation of alternatives, and academic planning. These skills are essential for making rational and informed decisions regarding academic major selection.

3. Motivational and Psychological Resources

This dimension encompasses factors such as academic self-efficacy, achievement motivation, and emotional regulation in the decision-making process. These psychological resources help students maintain confidence and resilience when facing complex educational choices.

4. Environmental and Social Factors

This theme highlights the influence of contextual variables, including family expectations, school environment, peer interactions, and socioeconomic conditions. These factors shape students' perceptions of opportunities and constraints in their educational pathways.

The evaluation conducted by the panel of experts indicated that the developed

empowerment package demonstrated acceptable validity and practical applicability. The experts confirmed that the framework was conceptually sound and appropriate for use in educational and counseling settings aimed at supporting students in academic decision-making.

4. Discussion and Conclusion

The findings of this study emphasize that academic major selection among adolescents is a multidimensional process influenced by the interaction of individual, psychological, cognitive, and environmental factors. Effective educational guidance should therefore address these dimensions simultaneously rather than focusing on a single aspect such as interest or aptitude.

The proposed empowerment package integrates these components into a comprehensive framework designed to strengthen students' self-understanding, improve their decision-making abilities, enhance motivational readiness, and increase awareness of contextual influences. Such an integrated approach can help students make more informed and realistic academic decisions while reducing the risk of inappropriate or externally imposed choices.

The developed empowerment package can serve as a practical framework for school counselors, teachers, and educational policymakers who aim to support students during the critical transition stage of academic major selection. Implementing such programs in schools may enhance students' autonomy, improve the quality of their academic choices, and contribute to more coherent educational and career development.

The main contribution of this study lies in providing a comprehensive and validated empowerment package that integrates key psychological, cognitive, and environmental determinants of academic and career decision-making. By addressing multiple dimensions of student development simultaneously, the proposed model offers a structured and evidence-informed approach to guiding ninth-grade students in selecting academic majors and planning their future career pathways.

Keywords: Academic–Career Empowerment, Career Pathways, Academic Major Selection, Ninth-Grade Students.

تدوین و اعتبارسنجی بسته توانمندسازی تحصیلی و شغلی با محوریت مسیر شغلی و انتخاب رشته دانش‌آموزان پایه نهم

جعفر ثمری صفا ^{id} * گروه روانشناسی و مشاوره، دانشگاه هرمزگان، بندرعباس، ایران

هادی محمدلو ^{id} گروه مشاوره، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

احسان محمدزاده ^{id} گروه مدیریت آموزشی، آموزش و پرورش استان البرز، ایران

چکیده

پژوهش حاضر باهدف تدوین و اعتبارسنجی بسته توانمندسازی تحصیلی-شغلی دانش‌آموزان پایه نهم با تأکید بر مسیر شغلی و انتخاب رشته انجام شد. این مطالعه با رویکرد کیفی و با استفاده از روش تحلیل مضمون انجام گرفت. جامعه پژوهش شامل کلیه مقالات و منابع علمی داخلی منتشرشده در حوزه هدایت تحصیلی و شغلی دانش‌آموزان از سال ۱۳۸۸ تا ۱۴۰۵ بود و به دلیل محدود بودن منابع مرتبط، نمونه پژوهش برابر با جامعه در نظر گرفته شد. فرآیند گردآوری و بررسی منابع تا رسیدن به اشباع نظری ادامه یافت. داده‌های به‌دست آمده با استفاده از روش تحلیل مضمون مورد تحلیل قرار گرفت. نتایج تحلیل داده‌ها منجر به استخراج چهار مضمون اصلی شد. «خودشناسی تحصیلی و شغلی» شامل شناخت علایق تحصیلی، شناخت توانایی‌ها و استعدادها و شناخت ارزش‌ها و اهداف فردی؛ «مهارت‌های شناختی تصمیم‌گیری» شامل آگاهی از گزینه‌های تحصیلی، پردازش اطلاعات تحصیلی و برنامه‌ریزی تحصیلی؛ «منابع انگیزشی و روان‌شناختی» شامل خودکارآمدی تحصیلی، انگیزش پیشرفت و مدیریت هیجانات در تصمیم‌گیری و «عوامل محیطی و اجتماعی» شامل نقش خانواده، مدرسه، همسالان و شرایط اجتماعی-اقتصادی. بر اساس این یافته‌ها، بسته توانمندسازی تحصیلی-شغلی دانش‌آموزان با بهره‌گیری از مبانی نظری مرتبط و فنون کاربردی برخی رویکردهای مشاوره‌ای و روان‌شناختی تدوین شد. به‌منظور بررسی اعتبار الگوی پیشنهادی، نظر ۱۰ نفر از متخصصان حوزه مشاوره و روان‌شناسی تربیتی اخذ شد و نتایج نشان داد که الگوی تدوین‌شده از روایی و قابلیت کاربرد مناسب برخوردار است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که تقویت هم‌زمان عوامل فردی، انگیزشی و محیطی می‌تواند زمینه تصمیم‌گیری آگاهانه‌تر دانش‌آموزان در انتخاب رشته و مسیر شغلی آینده را فراهم سازد.

کلیدواژه‌ها: توانمندسازی تحصیلی و شغلی، مسیر شغلی، انتخاب رشته، دانش‌آموزان پایه نهم.

مقدمه

مدرسه به عنوان اولین نهاد اجتماعی، نقش بسیار مهمی در شکل گیری زندگی جوانان دارد (وجدانی و انصاری کیا، ۱۴۰۴) و یکی از اهداف بنیادین نظام آموزش و پرورش، فراهم سازی بستر رشد همه جانبه دانش آموزان و تربیت افرادی سالم، کارآمد و مسئولیت پذیر برای ایفای نقش مؤثر در زندگی فردی و اجتماعی است؛ تحقق این هدف مستلزم توجه هم زمان به ابعاد تحصیلی، شغلی، روان شناختی و اجتماعی رشد آنان است (رضایی مدنی و همکاران، ۱۳۹۸). در این میان، شناسایی گرایش ها، استعدادها و علایق دانش آموزان و هدایت هدفمند آنها در مسیر مناسب، از مهم ترین کارکردهای تربیتی مدرسه به شمار می رود (آلساگار و شاکران^۱، ۲۰۱۴). دوره متوسطه اول در نظام آموزشی ایران مقطعی سرنوشت ساز است؛ زیرا در این دوره استعدادهای اختصاصی دانش آموزان آشکارتر می شود، توانایی های شناختی آنان رشد می یابد، کنجکاوی شان جهت مند می گردد و با تصمیمی تعیین کننده همچون انتخاب رشته برای ورود به متوسطه دوم مواجه می شوند (جوکار، طهماسبی پور و نصری، ۱۴۰۴؛ مرادی و اخوان تفتی، ۱۳۹۲). انتخاب رشته در این مرحله، فرآیندی چندبعدی و پیچیده است که تحت تأثیر عوامل فردی نظیر توانایی ها، علایق و ویژگی های شخصیتی و نیز عوامل خانوادگی، اجتماعی و اقتصادی قرار دارد (وجدانی و اوپر جای^۲ و همکاران، ۲۰۲۲) و نه تنها مسیر تحصیلی آینده دانش آموز را مشخص می کند، بلکه بر فرصت های شغلی، هویت حرفه ای و کیفیت زندگی او در سال های آتی اثرگذار است (وانگ و وانگ^۳، ۲۰۲۴؛ لنت و برون^۴، ۲۰۲۰). از این رو، انتخاب رشته را می توان نقطه عطفی در شکل گیری مسیر زندگی حرفه ای دانست که واگذاری آن به تصمیم های هیجانی، فشارهای بیرونی یا تصورات غیرواقع بینانه می تواند پیامدهای جبران ناپذیری به همراه داشته باشد (ابراهیمی مقدم و همکاران، ۱۳۹۶).

از سوی دیگر، دوره نوجوانی مرحله ای تحولی و حساس است که فرد در کشمکش میان وابستگی کودکی و استقلال بزرگ سالی قرار دارد (اوپر جای و همکاران، ۲۰۲۲) و تصمیم گیری های او هم زمان متأثر از رشد شناختی و نوسانات هیجانی است (کیسی و همکاران، ۲۰۱۰). اضطراب عملکرد، ترس از دست دادن فرصت ها، نیاز به پذیرش همسالان و انتظارات خانواده می تواند ارزیابی منطقی توانایی ها را تحت الشعاع قرار دهند و نوجوان را به انتخابی سوق دهند که بیش از آن که مبتنی بر شناخت دقیق استعدادها باشد، متأثر از فشار اجتماعی یا جذابیت ظاهری رشته هاست (رایان و دسی^۵، ۲۰۲۰؛ بوز کورد و کانگولاری^۶، ۲۰۲۵). پژوهش ها نشان داده اند

1. Alsaggar, M. A., & Shukran, Q. A. K
2. Oparaji, I. C., & et al.
3. Wang, D., Li, Y., & Wang, G
4. Lent, R. W., & Brown, S. D
5. Ryan, R. M., & Deci, E. L
6. Bozkuş, K., & Canoğulları, Ö

برخی دانش‌آموزان صرفاً باهدف دستیابی به حرفه‌ای پرستیژدار یا محبوب، دروسی را انتخاب می‌کنند که لزوماً با توانمندی‌های آنان همخوان نیست (مرادی و اخوان تفتی، ۱۳۹۲) یا تحت تأثیر همسالان به انتخاب‌های مشابه گرایش می‌یابند (بوزکورد و کانگولاری، ۲۰۲۵). افزون بر این، نقش والدین در هدایت یا تحمیل مسیر تحصیلی فرزندان گاه به گونه‌ای است که استقلال تصمیم‌گیری نوجوان را محدود می‌کند (حقانی و همکاران، ۱۴۰۲). در مقابل، برخی انتخاب‌ها نیز ناشی از اجتناب از دشواری، راحت‌طلبی یا انگیزه‌های نمایشی برای اثبات توانمندی ذهنی است (مدنی و همکاران، ۱۳۹۸). چنین شرایطی نشان می‌دهد که انتخاب رشته حاصل تعامل پیچیده‌ای از عوامل درونی و بیرونی است و در صورت فقدان مهارت‌های خودشناسی، تصمیم‌گیری منطقی و برنامه‌ریزی آینده، احتمال خطا در آن افزایش می‌یابد؛ خطایی که می‌تواند به افت تحصیلی، بی‌انگیزگی، ترک تحصیل و نارضایتی شغلی در سال‌های بعد منجر شود (بالاگر، ۱۳۹۸؛ لیتین و همکاران، ۲۰۲۰). در مقابل، مداخلات هدفمند در حوزه رشد تحصیلی و شغلی می‌تواند به افزایش تعهد مدرسه‌ای (اسلوبودین^۱ و همکاران، ۲۰۲۴)، ارتقای سطوح انگیزش (مرادی و همکاران، ۱۴۰۳) و کاهش مسائل انضباطی (اعلم‌الهد و زینالی، ۱۴۰۰؛ کیم، ۲۰۲۲) بینجامد و انتخاب‌هایی آگاهانه‌تر و متناسب‌تر با توانمندی‌های دانش‌آموزان را تسهیل کند.

در سال‌های اخیر، توجه به رویکرد روان‌شناسی مثبت‌نگر موجب شکل‌گیری چارچوب‌های نوینی در حوزه مشاوره شده است که به‌جای تمرکز بر آسیب‌ها و کاستی‌ها، بر تقویت توانمندی‌ها، منابع درونی و ظرفیت‌های رشد افراد تأکید دارند (رنجبر و همکاران، ۱۴۰۰؛ رایس، ۲۰۱۰). در همین راستا، مدل‌های مشاوره تحصیلی مبتنی بر توانمندسازی بر این اصل استوارند که دانش‌آموز باید به سطحی از خودآگاهی، خودکارآمدی و خودراهبری دست یابد تا بتواند مسیر تحصیلی و شغلی خود را به‌صورت مستقل، آگاهانه و مسئولانه مدیریت کند. در این چارچوب، نظریه خودتعیین‌گری ادوارد دسی و ریچارد رایان با تأکید بر سه نیاز بنیادین خودمختاری، شایستگی و ارتباط، نشان می‌دهد که ارضای این نیازها زمینه‌ساز شکل‌گیری انگیزش درونی و انتخاب‌های تحصیلی پایدار است (رایان و دسی، ۲۰۲۰). همچنین نظریه خودکارآمدی آلبرت بندورا بیان می‌کند که باور فرد به توانایی‌هایش، پیش‌بینی‌کننده میزان تلاش، پشتکار و موفقیت تحصیلی است و نقش تعیین‌کننده‌ای در تصمیم‌گیری‌های شغلی دارد (آشر و شانک^۲، ۲۰۱۸). افزون بر این، مدل توانمندسازی روان‌شناختی گرترچن اسپریتزر با مؤلفه‌های معناداری، شایستگی، خودمختاری و اثرگذاری، چارچوبی کاربردی برای تقویت احساس کنترل، مسئولیت‌پذیری و مشارکت فعال دانش‌آموزان در فرآیند انتخاب رشته فراهم می‌آورد (اسپریتزر^۳، ۲۰۱۹).

1. Slobodin, O., & et al.

2. Usher, E. L., & Schunk, D. H

3. Spreitzer, G. M.

در ادامه، نظریه سرمایه روان‌شناختی فرد لوتانز با تأکید بر امید، تاب‌آوری، خوش‌بینی و خودکارآمدی، منابع روانی لازم برای مواجهه با چالش‌های تحصیلی و مسیرهای شغلی آینده را تبیین می‌کند (لوتانز^۱ و همکاران، ۲۰۲۱)؛ و رویکرد سازه‌گرایی با الهام از دیدگاه‌های ژان پیاژه و لو ویگوتسکی، یادگیری و تصمیم‌گیری را فرآیندی فعال، اجتماعی و مبتنی بر معناسازی می‌داند که از طریق تعامل، بازاندیشی و تجربه تقویت می‌شود (شانک و گرین^۲، ۲۰۱۸).

در کنار این رویکردهای کلان، برخی مدل‌های اختصاصی در حوزه مشاوره تحصیلی نیز بر رشد تحولی و یکپارچه‌دانش‌آموزان تأکید دارند. برای نمونه، مدل تحولی چکیرینگ (۱۹۶۹) با معرفی هفت مسیر رشد شامل رشد شایستگی‌ها، مدیریت هیجان، حرکت به‌سوی خودمختاری، شکل‌گیری هویت، آزادسازی روابط بین‌فردی، توسعه هدفمندی و دستیابی به یکپارچگی شخصی، چارچوبی برای توانمندسازی نوجوانان و دانشجویان در مسیر پیشرفت تحصیلی ارائه می‌دهد و پژوهش‌ها نشان داده‌اند توجه به این ابعاد می‌تواند به سازگاری و رشد تحصیلی کمک کند (راجاگوکگوک^۳ و همکاران، ۲۰۲۲). همچنین مدل گوردن (۲۰۰۶) با تلفیق راهنمایی تحصیلی و هدایت مسیر شغلی، فرآیند رشد را در سه مرحله بررسی، کسب آگاهی و یکپارچه‌سازی سازمان‌دهی می‌کند و دانش‌آموزان را برای برنامه‌ریزی و اقدام آگاهانه آماده می‌سازد؛ در این مدل، تصمیم‌گیری فرآیندی تعاملی است که هم دانش‌آموز و هم مشاور در آن نقش فعال دارند (گوردن^۴، ۲۰۱۹). مجموع این دیدگاه‌ها نشان می‌دهد که توانمندسازی تحصیلی و شغلی مستلزم نگاهی چندبعدی، تحولی و یکپارچه است که هم بر منابع درونی فرد و هم بر تعامل او با محیط آموزشی و اجتماعی تأکید می‌کند.

باوجود غنای نظری این رویکردها، بررسی پیشینه پژوهش نشان می‌دهد که اغلب مطالعات هر یک از این سازه‌ها را به‌صورت جداگانه بررسی کرده‌اند و کمتر کوشیده‌اند آن‌ها را در قالب چارچوبی یکپارچه و عملیاتی برای دانش‌آموزان دوره متوسطه اول تلفیق کنند. همچنین بسیاری از پژوهش‌ها جامعه دانش‌آموزان متوسطه دوم یا دانشجویان را موردتوجه قرار داده‌اند و به مقطع پایه نهم که نقطه تصمیم‌گیری رسمی برای انتخاب رشته است، کمتر پرداخته‌اند. از سوی دیگر، بسته‌های آموزشی موجود عمدتاً یا بر جنبه تحصیلی تمرکز دارند یا صرفاً بر هدایت شغلی و کمتر برنامه‌ای دیده می‌شود که هم‌زمان توانمندسازی تحصیلی و شغلی را با رویکردی بومی و متناسب با بافت فرهنگی - آموزشی ایران دنبال کند. این خلأ پژوهشی ضرورت طراحی مداخله‌ای ساختاریافته، جامع و مبتنی بر شواهد را برجسته می‌سازد. بر این اساس، پژوهش حاضر باهدف تدوین و اعتباریابی بسته

1. Luthans, F., & et al

2. Schunk, D. H., & Greene,

3. Rajagukguk, R., & et al

4. Gordon, V. N

یکپارچه توانمندسازی تحصیلی و شغلی دانش‌آموزان پایه نهم با محوریت انتخاب رشته و مسیر شغلی طراحی شده است؛ بسته‌ای که با تلفیق مؤلفه‌های انگیزشی، شناختی، هیجانی و اجتماعی برگرفته از نظریه‌های توانمندسازی، در پی تقویت مهارت‌های خودشناسی، تصمیم‌گیری آگاهانه، برنامه‌ریزی تحصیلی و ترسیم افق شغلی در دانش‌آموزان است تا زمینه انتخابی سنجیده و متناسب با توانمندی‌های فردی فراهم شود.

روش

پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و براساس طرح پژوهش آمیخته اکتشافی از نوع تدوین ابراز است و با روش کیفی و کمی به جمع‌آوری داده‌ها پرداخته می‌شود. در ابتدا بیشتر به صورت کیفی هدایت می‌شود؛ اما به تدریج به صورت کمی نیز پیش می‌رود (هس-بیر و جانسون^۱، ۲۰۱۵).

در ابتدا از روش کیفی از نوع مرور نظام‌مند استفاده شد. جامعه مورد مطالعه پژوهش حاضر در بخش مرور نظام‌مند، شامل مجموعه آثار منتشرشده (۲۷۰ پژوهش) در قالب مقالات چاپ‌شده علمی و پایان‌نامه‌های فارسی زبان مرتبط با کلیدواژه‌های دانش‌آموزان سال نهم، هدایت تحصیلی، انتخاب رشته، مشاوره مسیر شغلی تعیین شد. نمونه‌گیری مرور نظام‌مند هدفمند بود و براساس مقالات و پایان‌نامه‌های چاپ‌شده در سایت‌های معتبر داخلی (مگ ایران، پایگاه علمی جهاد دانشگاهی، پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران و پرتال جامع علوم انسانی) مرتبط با کلیدواژه‌های انتخابی ۲۲ پژوهش انتخاب شد. ملاک‌های ورود مقالات برای ارزیابی: الف) تمرکز آشکار بر نمونه پژوهش‌ها و دانش‌آموزان ۱۵ ساله باشد؛ ب) حداقل در مورد مداخلات روان‌شناختی با این گروه و یا درباره توصیف روند هدایت تحصیلی و مسیر شغلی آنان باشد؛ ج) گزارش‌های پژوهشی به زبان فارسی منتشر شده باشد؛ د) مقالات منتشرشده بین سال‌های ۱۳۹۴ تا ۱۴۰۴ باشد. ملاک‌های خروج نیز اعمال شد: الف) نامه‌ها، سرمقاله‌ها، راهنماها، کتاب‌ها، مقالات کنفرانسی و مطالعات منتشرنشده و ب) نحوه روند فرایند انجام کار را گزارش نکرده باشد.

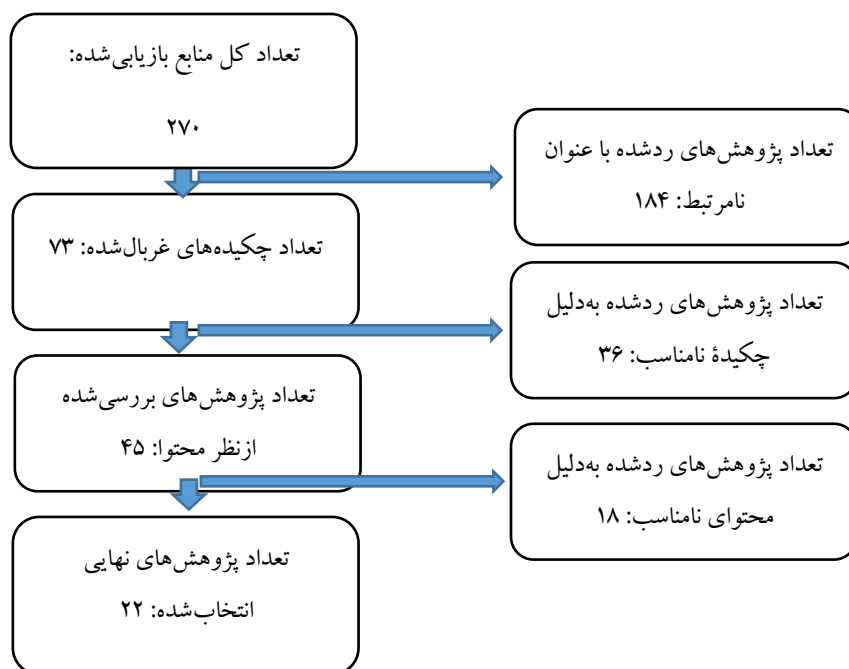
در ادامه در بخش کمی، از روش پیمایشی توصیفی با استفاده از چک واریسی استفاده شد. برای تدوین بسته توانمندسازی تحصیلی-شغلی ۱۰ نفر از صاحب‌نظران حوزه مشاوره به منظور بررسی روایی محتوایی بسته نظر دادند. نمونه با استفاده از نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شد. ملاک ورود به مطالعه در این بخش شامل این موارد بود: ۱. متخصص مورد نظر باید در یکی از رشته‌های مشاوره یا روان‌شناسی مدرک کارشناسی ارشد یا دکتری داشته باشد؛ ۲. متخصص مورد نظر باید دست کم پنج سال تجربه مشاوره و روان‌شناسی در حوزه تحصیلی و شغلی

داشته باشد؛ ۳. انتخاب‌شوندگان مایل باشند اطلاعات خود را با مصاحبه‌گر در میان بگذارند؛ لذا برای گزینش این افراد به مراکز مشاوره دولتی و خصوصی مراجعه شد.

روش اجرا

به‌منظور اجرای روش مرور نظام‌مند، ابتدا در زمینه کلیدواژه‌های قابل بررسی تصمیم‌گیری شد. منابع انتخاب‌شده از طریق راهبردهای (AND, NOT, OR, " ") جست‌وجو شدند. سپس به مطالعه و درک آنچه نویسندگان در آثارشان آورده بودند، اقدام شد. نتایج جست‌وجو به تربیت براساس ارتباط با عنوان مقاله، چکیده و محتوا بررسی شد. گفتنی است که دو پژوهشگر دیگر فرایند انتخاب پژوهش‌ها را به صورت مستقل جمع‌آوری کردند و سپس مطالعات در سه گروه مرتبط، غیرمرتبط و بلا تکلیف دسته‌بندی شدند. سرانجام جمع‌بندی متون انجام شد و موارد غیرمرتبط کنار گذاشته شد. بین دو دسته دیگر مقایسه صورت گرفت و توافق پژوهش‌های موردبررسی حاصل شد. جست‌وجوها به صورت دستی انجام گرفت. در شکل ۱ نحوه بازیابی و انتخاب منابع ذکر شده است.

شکل ۱: خلاصه فرایند بازیابی و انتخاب منابع

در ادامه، به‌منظور تدوین بسته توانمندسازی تحصیلی-شغلی، پس از مرور پیشینه مطالعات، بسته توانمندسازی تحصیلی-شغلی براساس تکنیک‌ها و مضامین مختلفی تدوین شد. در بخش یافته‌ها انطباق هر مضمون با تکنیک خاص ارائه شده است.

مراحل و منطق علمی تبدیل یافته‌ها به بسته توانمندسازی

به منظور تبدیل نظام مند مضامین کیفی برآمده از تحلیل تماتیک به یک پروتکل مداخلاتی منسجم، از الگوی فرآیند ساخت مداخله مبتنی بر داده‌های کیفی در طرح‌های آمیخته اکتشافی (آنوگبوزی^۱ و همکاران، ۲۰۱۰؛ کرسول^۲ و کرسول، ۲۰۱۸) و چارچوب نگاشت مداخله^۳ (بارتولومئو الدریدج^۴ و همکاران، ۲۰۱۶) استفاده شد. این فرآیند در چهار گام متوالی به شرح زیر به اجرا درآمد:

گام اول: نگاشت مضامین به اهداف رفتاری: ابتدا ماتریس تطبیق تشکیل شد؛ مضامین اصلی (فراگیر) به عنوان محورها و ابعاد کلی توانمندسازی (توانمندسازی شناختی، انگیزشی، خودشناسی و محیطی) تعیین شدند. سپس ۱۴ زیرمضمون استخراج شده، بر اساس تقدم و تأخر رشدی و سلسله مراتب شناختی، به اهداف اختصاصی و رفتاری جلسات تبدیل گردیدند.

گام دوم: ترجمان مفهومی کدهای کیفی به تکنیک‌های مشاوره‌ای: کدهای مفهومی حاصل از سنتز مقالات (نظیر احساس شایستگی، نام گذاری مشکل، فشار همسالان و موانع انتخاب رشته)، از طریق تلفیق با نظریه‌های بنیادین روان‌شناسی و مشاوره مسیر شغلی (نظیر الگوی ساخت گرایی ساویکاس، نظریه شناختی پردازش اطلاعات CIP، نظریه شناختی-اجتماعی لنت و رویکرد عقلانی-هیجانی آلپس) به فنون و کاربرگ‌های عملیاتی (مانند تکنیک خط زندگی، هرم CIP، فنون بازسازی شناختی و کاربرگ ستارگان توانمندی) ترجمه شدند (جدول ۳).

گام سوم: ساختاربندی پروتکل جلسات: بر مبنای اصول طراحی آموزشی مداخلات روان‌شناختی (گروه‌درمانی ساختاریافته)، محتوای تدوین شده در قالب ۸ جلسه هفتگی ۹۰ دقیقه‌ای سامان‌دهی شد. برای تضمین انسجام اجرایی، ساختار هر جلسه بر پایه الگوی چهاربخشی استاندارد شامل: (۱) آمادگی و بازیابی تکالیف، (۲) آموزش محتوای جدید مبتنی بر مضامین، (۳) فعالیت‌های تجربی و تعاملی درون جلسه‌ای و (۴) جمع‌بندی و تعیین تکالیف بین جلسه‌ای طراحی گردید (جدول ۴).

گام چهارم: ارزیابی و اعتبارسنجی کارشناسی: در نهایت، پیش‌نویس اولیه پروتکل به پنل متخصصان ارائه شد تا از منظر ضرورت گویه‌ها و جلسات با استفاده از نسبت روایی محتوایی لاوش و از بعد شفافیت و تناسب اهداف با شاخص روایی محتوایی والتز و همکاران ارزیابی و اصلاحات نهایی اعمال شود.

1 Onwuegbuzie

2 Creswell

3 Intervention Mapping

4 Bartholomew Eldredge

ابزار پژوهش

در نهایت، به منظور ارزیابی کیفیت مطالعات برای مرور نظام‌مند از فهرست و ارسی تعدیل‌شده^۱ PRISMA 2020 استفاده شد. این چک‌لیست یک ابزار استاندارد برای ارزیابی پژوهش‌ها است که مطالعات را در شش گویه گروه عنوان، مقدمه، روش، نتایج، بحث و نتیجه‌گیری می‌سنجد. براساس این چک‌لیست هریک از مطالعات در صورتی بررسی می‌شد که در طیف لیکرت دو گزینه‌ای پریزما (گزارش‌شده / گزارش‌نشده)، گزینه گزارش‌شده را به دست آورد (پیچ^۲، ۲۰۲۱). موارد گزارش‌شده در هر پژوهش شامل اسامی نویسنده/نویسندگان، عنوان، سال انتشار، کشور محل انجام پژوهش، روش پژوهش، نمونه و نتایج است. در پژوهش حاضر همه ۱۲ مطالعه‌ای که وارد پژوهش شدند، دوازده گویه را گزارش کرده بودند.

تحلیل داده‌ها

برای تحلیل داده‌ها، از روش تحلیل مضمون شش مرحله‌ای براون و کلارک^۳ (۲۰۰۶) استفاده شد. اطلاعات استخراج‌شده وارد آخرین نسخه نرم‌افزار MAXQDA شد تا سازمان‌دهی و تجزیه و تحلیل مضامین کلیدی (مرحله ۱) انجام شود. همه نویسندگان در تجزیه و تحلیل شرکت کردند و در ابتدا همه مقالات موجود را مطالعه کردند (مرحله ۲) و کدهای اولیه شناسایی شد (مرحله ۳). کدهایی با محتوای مشابه در مقولات فرعی طبقه‌بندی شدند (مرحله ۴). سپس مقولات فرعی و مضامین اصلی دسته‌بندی شدند (مرحله ۵). در نهایت، مقولاتی ایجاد شد که همه نویسندگان درباره آن توافق داشتند (مرحله ۶). در طی این مراحل، نویسندگان بارها و بارها با بازخوانی مقالات فهرست کدها، مضامین فرعی و مضامین اصلی را بررسی و به‌روز کردند.

برای بررسی روایی بسته از شاخص نسبت روایی محتوایی (CVR^۴) و شاخص روایی محتوایی (CVI^۵) استفاده شد. شاخص نسبت روایی محتوایی را لاوش طراحی کرده است (لاوش، ۱۹۷۵). برای محاسبه این شاخص از نظرات ۱۰ متخصص در زمینه محتوای بسته استفاده شد. با توضیح اهداف بسته برای آن‌ها و ارائه تعریف عملیاتی مربوط به محتوا، از آن‌ها خواسته شد تا هریک از اهداف را براساس طیف سه‌بخشی لیکرت «گویه ضروری است»، «گویه مفید است، ولی ضروری نیست» و «گویه ضرورتی ندارد» طبقه‌بندی کنند. سپس براساس فرمول CVR نسبت روایی محتوایی محاسبه شد. در ادامه، برای بررسی شاخص روایی محتوایی از روش

1 Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analysis

2 Page

3 Braun & Clarke

4 Content Validity Ratio

5 Content Validity Index

والترز^۱ و همکاران (۲۰۱۰) استفاده شد. برای محاسبه این شاخص از متخصصان خواسته می‌شود میزان مرتبط بودن هر جلسه را با طیف لیکرت «غیرمرتبط»، «نیاز به بازبینی اساسی»، «مرتبط اما نیاز به بازبینی» و «کاملاً مرتبط» مشخص کنند. در بخش یافته‌ها اطلاعات به دست آمده از این بررسی‌ها گزارش شده است.

یافته‌ها

در جدول ۱، متون گزارش شده در هر پژوهش شامل اسامی نویسنده/نویسندگان، عنوان، سال انتشار، نمونه پژوهش، روش پژوهش و نتایج است.

جدول ۱. مشخصات پژوهش‌های انجام شده در زمینه هدایت تحصیلی و مشاوره شغلی

شماره	نویسنده/نویسندگان	عنوان پژوهش	سال انتشار	نمونه	روش	نتایج
۱	سلیمی و موسوی دستجردی	بررسی تأثیر مداخله طراحی زندگی مبتنی بر نیمرخ رغبت‌های شغلی بر اکتشاف و برنامه‌ریزی مسیر شغلی	۱۴۰۴	۳۰ نفر	کمی	مداخله طراحی زندگی مبتنی بر نیمرخ رغبت‌های شغلی بر اکتشاف مسیر شغلی و برنامه‌ریزی مسیر شغلی تأثیر مثبت معناداری داشته است.
۲	دست باز و همکاران	تأثیر مشاوره شغلی مبتنی بر رویکرد سازه گرایی بر برنامه‌ریزی، تصمیم‌گیری و انطباق‌پذیری مسیر شغلی نوجوانان	۱۴۰۳	۶۰ نفر	کمی	مشاوره مبتنی بر سازه گرایی مسیر شغلی برای برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری مسیر شغلی نوجوانان و همچنین انطباق‌پذیری بود آن‌ها در این مسیر تأثیرگذار است
۳	سلیمی	اثربخشی مداخله مبتنی بر آموزش انطباق‌پذیری مسیر شغلی بر خودکارآمدی تصمیم‌گیری مسیر شغلی	۱۴۰۳	۳۰ نفر	کمی	مداخله مبتنی بر آموزش انطباق‌پذیری مسیر شغلی بر خودکارآمدی تصمیم‌گیری مسیر شغلی و مفاد آن شامل خودارزیابی، اطلاعات شغلی، برنامه‌ریزی، انتخاب هدف و حل مسئله تأثیر مثبت معناداری داشت
۴	بیات اصغرنژاد	مطالعه نقش نگرانی‌های روانی-اجتماعی مسیر شغلی در انتخاب رشته ادبیات و علوم انسانی توسط دانش آموزان پایه نهم	۱۴۰۳	۱۳ نفر	کیفی	انتخاب و درک علوم انسانی برای دانش آموزان با چالش‌هایی همراه است؛ ازجمله پیچیدگی این حوزه و تأثیر سوگیری‌های مدرسه و خانواده. همچنین احساس کم‌ارزشی علمی، نبود رقابت جدی و ابهام در تفکیک رشته‌ها و مشاغل از

شماره	نویسنده/نویسندگان	عنوان پژوهش	سال انتشار	نمونه	روش	نتایج
						مشکلات مهم آن است. علاوه بر این، ناهماهنگی میان رشته و شغل و بومی و وابسته بودن علوم انسانی به دیدگاه‌های شخصی نیز مطرح شده است.
۵	سالاری و همکاران	طراحی و اعتبار یابی الگوی هدایت تحصیلی	۱۴۰۲	۱۶۰ نفر	آمیخته	الگوی هدایت تحصیلی با دوازده عامل آزمون، هدایت تحصیلی، نگرش تحصیلی، انگیزه، نمره، زمینه یابی مشاوره‌ای، موانع هدایت تحصیلی دانش آموزان، راهبرد روان‌شناختی، راهبرد نظارتی، راهبرد اطلاعاتی، کارایی بیرونی و کارایی درونی طراحی شد و دارای اعتبار بود.
۶	حقانی زمینانی و همکاران	تحلیل مضمون عوامل خانوادگی مؤثر بر فرآیند رشد مسیر شغلی دانش آموزان	۱۴۰۲	۲۱ نفر و ۲۱ مقاله و کتاب	کیفی	اکتساب باورها، طرح‌واره‌ها، ارزش‌ها و سایر سازه‌های شغلی دانش آموزان ابتدا متأثر از الگوهای تعاملی در نظام خانواده است. لذا حمایت اطلاعاتی روانی عاطفی از فرزندان در سراسر فرآیند رشد شغلی اقدامی مؤثر راهگشاست
۷	عاشوری و همکاران	واکاوی تجارب دانش آموزان پایه نهم از فرایند انتخاب رشته تحصیل	۱۴۰۱	۲۰ نفر	کیفی	انتخاب رشته دانش آموزان بیشتر تحت تأثیر توصیه خانواده، همسالان، مشاوران مدرسه و فضای اجتماعی انجام می‌شود و علاقه نقش کمتری دارد؛ بنابراین آموزش شیوه صحیح برنامه‌ریزی و توجه به علاقه و توانمندی‌های فردی توسط مشاوران و روان‌شناسان مدرسه می‌تواند به بهبود فرایند انتخاب رشته کمک کند.
۸	علی فتحی	بررسی تأثیر مدل مشاوره مدرسه مبتنی بر توانمندی‌ها بر سرزندگی تحصیلی و هدایت تحصیلی دانش آموزان متوسطه اول شهرستان باغملک	۱۴۰۱	۳۰ نفر	کمی	آموزش مدل مشاوره مدرسه مبتنی بر توانمندی‌ها می‌توان سرزندگی تحصیلی و هدایت تحصیلی دانش آموزان را بهبود بخشید.

شماره	نویسنده/نویسندگان	عنوان پژوهش	سال انتشار	نمونه	روش	نتایج
۹	اسپنانی و همکاران	مقایسه تأثیر روش مشاوره مسیر شغلی مبتنی بر نظریه هالند، شناختی اجتماعی و راه‌حل مدار بر بهزیستی مسیر شغلی دانش‌آموزان متوسطه دوم شهر اصفهان	۱۴۰۱	۸۰ نفر	کمی	مداخلات مشاوره مبتنی بر نظریه هالند، شناختی اجتماعی مسیر شغلی و راه‌حل مدار، بر افزایش بهزیستی مسیر شغلی دانش‌آموزان مؤثر بوده است. در مقایسه روش‌های مداخله، روش شناختی اجتماعی و راه‌حل مدار، تأثیر بیشتری را نسبت به نظریه هالند نشان داد.
۱۰	ملکی‌ها و معتمدی	اثربخشی مشاوره مسیر شغلی مبتنی بر رویکرد پردازش اطلاعات شناختی بر کاهش بی‌تصمیمی مسیر شغلی دانش‌آموزان دختر متوسطه دوم	۱۴۰۰	۳۰ نفر	کمی	مشاوره مسیر شغلی مبتنی بر رویکرد پردازش اطلاعات شناختی بر کاهش بی‌تصمیمی مسیر شغلی افراد گروه آزمایش مؤثر بوده است.
۱۱	خباز شیرازی و همکاران	مقایسه اثربخشی مشاوره مسیر شغلی شناختی-اجتماعی و مشاوره مبتنی بر پذیرش و تعهد بر سرزندگی و خودکارآمدی دانش‌آموزان دختر	۱۴۰۰	۶۰ نفر	کمی	مشاوره مسیر شغلی شناختی-اجتماعی و مشاوره گروهی مبتنی بر پذیرش و تعهد با گروه کنترل در سرزندگی و خودکارآمدی تفاوت معنادار وجود دارد.
۱۲	وجدانی همت	تدوین الگوی جامع هدایت تحصیلی دانش‌آموزان مبتنی بر رویکرد رشدی	۱۴۰۰	۲۰ نفر ۹ کتاب	کیفی	مضامین هسته‌ای در چهار رکن (مبانی ارائه و محتوا مدیریت و اداره و پاسخ‌گویی) دسته‌بندی شدند. در رکن مبانی بنیان‌ها دارای چهار محور اصلی (رابطه انسان با هستی رشد و تعالی انسان هویت انسان قابلیت‌ها و ظرفیت‌های انسان) و الزامات و ضرورت‌ها دارای دو محور اصلی (سازمانی و هدایتگری) هستند.
۱۳	رنجبر و صادقی	بررسی تأثیر مدل مشاوره مدرسه مبتنی بر توانمندی‌ها بر رشد مسیر شغلی و بهزیستی تحصیلی دانش‌آموزان	۱۴۰۰	۴۳ نفر	کمی	مدل مشاوره مدرسه مبتنی بر توانمندی‌ها بر ارتقای رشد مسیر شغلی دانش‌آموزان مؤثر است اما بر بهزیستی تحصیلی آنان تأثیر معناداری نداشته است

شماره	نویسنده/نویسندگان	عنوان پژوهش	سال انتشار	نمونه	روش	نتایج
۱۴	محمدی	تدوین مدل هدایت مسیر شغلی و تأثیر آموزش مبتنی بر این مدل بر خوش بینی علمی، بهزیستی تحصیلی، قابلیت کارآفرینی و هدایت مسیر شغلی دانش آموزان متوسطه اول شهر سنج	۱۳۹۹	۳۱۴	آمیخته	آموزش مبتنی بر مدل پیشنهادی پژوهش بر خوش بینی علمی، بهزیستی تحصیلی و قابلیت کارآفرینی دانش آموزان تأثیر مثبت و معناداری دارد، اما تأثیر مثبت و معناداری بر هدایت مسیر شغلی نداشت
۱۵	نیازی و سلیمان نژاد	تحلیل کیفی دلایل مؤثر بر انتخاب رشته تحصیلی دانش آموزان دوره متوسطه با رویکرد گراندد تنوری	۱۳۹۹	۲۵ نفر	کیفی	ده مقوله اصلی شامل ترجیحات شغلی، علائق آموزشی، الگوپذیری از گروه های مرجع، هدایت تحصیلی، فشار والدین، استطاعت مالی، پنداشت از توانمندی شخصی، آینده نگری آموزشی، ارتقای سرمایه فرهنگی و عقبه فرهنگی است که پدیده اصلی پژوهش با توجه به مقولات شکل گرفته «پنداشت از انتخاب رشته به مثابه آفریننده سرمایه» نام گذاری شده است
۱۶	نصیری میانایی و همکاران	شناسایی عوامل مؤثر بر انتخاب رشته دانش آموزان رشته فنی و حرفه ای از دیدگاه ذی نفعان	۱۳۹۸	۳۷۶ نفر	کمی	دیدگاه مدیران و دبیران کارنامه در اولویت اول و خوداشتغالی در اولویت آخر قرار دارد. از دیدگاه والدین بازار کار در اولویت اول و وام های خوداشتغالی در اولویت آخر قرار دارد و از دیدگاه دانش آموزان نیز، بازار کار در اولویت اول و ترس از شکست در اولویت آخر قرار دارد
۱۷	مرزبان و همکاران	مقایسه تأثیر روش های مشاوره مسیر شغلی مبتنی بر نظریه شناختی-اجتماعی و رسالت محور بر اشتیاق تحصیلی دانش آموزان	۱۳۹۷	۱۸۰ نفر	کمی	روش مشاوره مسیر شغلی مبتنی بر نظریه شناختی اجتماعی و رسالت محور بر اشتیاق تحصیلی تأثیر گذارند. می توان با شناسایی افراد دارای اشتیاق پایین و شرکت دادن آنها در جلسات مشاوره شناختی اجتماعی به بهبود کیفیت آموزش و رسیدن به اهداف عالی تر سیستم آموزشی کمک نمود و زمینه استفاده هر چه بستر افراد از توانمندی ها و

شماره	نویسنده/نویسندگان	عنوان پژوهش	سال انتشار	نمونه	روش	نتایج
						استعدادهای بالقوه و بهبود عملکرد را فراهم نمود.
۱۸	دست باز و همکاران	تأثیر مشاوره گروهی مبتنی بر لنگرگاه‌های مسیر شغلی بر تصمیم‌گیری مسیر شغلی و مؤلفه‌های آن در دانش آموزان دختر و پسر مقطع متوسطه دوم	۱۳۹۷	۶۰ نفر	کمی	مشاوره گروهی مبتنی بر لنگرگاه‌های مسیر شغلی بر تصمیم‌گیری مسیر شغلی و مؤلفه‌های آن در دانش آموزان دختر و پسر مقطع متوسطه دوم تأثیر دارد.
۱۹	عابدینی	طراحی الگوی هدایت تحصیلی برای انتخاب رشته دانش‌آموزان دوره متوسطه بر اساس نظریه داده بنیان	۱۳۹۶	۲۳ نفر	کیفی	۲۶ گزاره مقوله‌ای اصلی شناسایی شدند یکپارچه‌سازی مقوله‌ها، بر مبنای روابط موجود بین آن‌ها، حول محور کسب شناخت، شکل دهنده مدل پارادایمی است که الگوی هدایت تحصیلی برای انتخاب رشته دانش‌آموزان دوره متوسطه را منعکس می‌کند.
۲۰	کریمی	بررسی میزان تأثیر هدایت شغلی و مشاوره مدرسه در انتخاب رشته‌های دانش‌آموزان آموزش فنی و حرفه‌ای و شاهد و غیرشاهد استان مازندران	۱۳۹۵	۴۳۵ نفر	کمی	هدایت شغلی و مشاوره‌های مدرسه در انتخاب رشته‌های فنی و حرفه‌ای دانش‌آموزان غیرشاهد و شاهد تأثیر زیادی ندارد. همچنین، میزان تأثیر هدایت شغلی و مشاوره‌های مدرسه، بر انتخاب رشته‌های آموزش فنی و حرفه‌ای در دو گروه یکسان نیست و تفاوت معنی‌داری در بین آن‌ها مشاهده شده است.
۲۱	رضاپور میر صالح و همکاران	بررسی وضعیت آگاهی، دسترسی و استفاده دانش‌آموزان از منابع اطلاعاتی مؤثر بر انتخاب رشته تحصیلی	۱۳۹۵	۱۸۷ نفر	کمی	یافته‌های نشان داد پژوهش آگاهی نسبتاً خوبی از منابع مؤثر در انتخاب رشته دانش‌آموزان وجود دارد ولی در بعضی مناطق کشور خصوصاً روستا و شهرهای محروم از امکانات آموزشی مناسب، امکان دسترسی به این منابع وجود ندارد.
۲۲	پردلان و همکاران	اثربخشی کلاس‌های آموزش خانواده در	۱۳۹۵	۳۰ نفر	کمی	مداخلات به تفاوت معنادار بین گروه آزمایش و کنترل منجر شده است. یعنی

شماره	نویسنده/نویسندگان	عنوان پژوهش	سال انتشار	نمونه	روش	نتایج
		انطباق‌پذیری مسیر شغلی دانش‌آموزان دبیرستانی				کلاس‌های آموزش خانواده بر بهبود ابعاد انطباق‌پذیری شغلی (کنجکاوی و اعتماد، دغدغه) تأثیر داشته است.

مطابق با جدول ۱، تعداد کل نمونه‌های مورد مطالعه در پژوهش‌ها ۲۲۱۷ نفر و ۳۰ پژوهش بود. ۱۴ پژوهش (۶۳/۶۳ درصد) کمی، ۲ پژوهش (۹/۰۹ درصد) آمیخته و ۶ پژوهش (۲۷/۲۷ درصد) کیفی بود. در ادامه به تحلیل مضمون نتایج پژوهش‌ها پرداخته می‌شود.

جدول ۲. مضامین اصلی و زیرمضامین نتایج پژوهش‌ها

مضامین اصلی	زیرمضامین	کدهای مرتبط
خودشناسی تحصیلی- شغلی	شناخت علایق تحصیلی	علاقه به رشته‌های تحصیلی، رغبت به فعالیت‌های یادگیری، ترجیح برخی دروس، شناخت علایق فردی، تمایل به فعالیت‌های عملی یا نظری
	شناخت توانایی‌ها و استعدادها	شناخت استعدادهای فردی، آگاهی از توانایی‌های تحصیلی، درک نقاط قوت تحصیلی، تشخیص نقاط ضعف درسی، ارزیابی توانایی‌های شناختی
مهارت‌های شناختی تصمیم‌گیری	شناخت ارزش‌ها و اهداف فردی	آگاهی از ارزش‌های فردی، اهمیت اهداف شخصی در انتخاب رشته، توجه به سبک زندگی مطلوب، ارتباط انتخاب رشته با ارزش‌های فردی
	- شکل‌گیری هویت تحصیلی شغلی	شکل‌گیری هویت تحصیلی، تصویر ذهنی از آینده شغلی، تصور نقش اجتماعی آینده
	آگاهی از گزینه‌های تحصیلی	آشنایی با رشته‌های تحصیلی، شناخت شاخه‌های آموزشی، شناخت مسیرهای تحصیلی آینده، آشنایی با مشاغل مرتبط با رشته‌ها، شناخت فرصت‌های آموزشی
	پردازش اطلاعات تحصیلی	جمع‌آوری اطلاعات درباره رشته‌ها، تحلیل مزایا و معایب گزینه‌ها، مقایسه گزینه‌های تحصیلی، ارزیابی پیامدهای انتخاب رشته
	برنامه‌ریزی تحصیلی	برنامه‌ریزی مسیر تحصیلی، تعیین اهداف تحصیلی، تدوین برنامه پیشرفت تحصیلی، تصمیم‌گیری مرحله‌ای
منابع انگیزشی و روان‌شناختی	خودکارآمدی تحصیلی	باور به توانایی موفقیت تحصیلی، اعتماد به توانایی تصمیم‌گیری، احساس شایستگی تحصیلی، تجربه موفقیت‌های گذشته
	انگیزش پیشرفت	انگیزه پیشرفت تحصیلی، تلاش برای موفقیت در آینده، امید به آینده تحصیلی، نگرش مثبت به آینده شغلی
	مدیریت هیجانات تصمیم‌گیری	مدیریت اضطراب انتخاب رشته، کاهش نگرانی درباره آینده، مقابله با تردید در تصمیم‌گیری، افزایش احساس کنترل بر آینده

مضامین اصلی	زیرمضامین	کدهای مرتبط
عوامل محیطی و اجتماعی	نقش خانواده	نقش والدین در انتخاب رشته، حمایت عاطفی خانواده، انتظارات خانواده از دانش‌آموز، راهنمایی والدین در تصمیم‌گیری
	نقش مدرسه	نقش مشاور مدرسه، نقش معلمان در هدایت تحصیلی، ارائه اطلاعات آموزشی توسط مدرسه
	تأثیر همسالان	تأثیر دوستان در انتخاب رشته مقایسه خود با همکلاسی‌ها
	عوامل اجتماعی و اقتصادی	توجه به نیازهای جامعه، شناخت فرصت‌های شغلی آینده، آگاهی از بازار کار

همان‌طور که در جدول ۲ مشخص شده است، تحلیل مضمون داده‌ها، به تولید ۴ مضمون اصلی و ۱۴ زیرمضمون منجر شد. بر اساس مضامین به‌دست‌آمده، محتوای جلسات توانمندسازی تحصیلی-شغلی برای دانش‌آموزان پسر در هشت جلسه هفتگی به مدت ۹۰ دقیقه تدوین شد. در ادامه به توضیح اهداف، تکنیک‌ها و رویکردهای جلسات پرداخته می‌شود.

جدول ۳. انطباق مفاهیم و تکنیک‌های مورد استفاده در بسته توانمندسازی تحصیلی-شغلی

مضامین فرعی	تکنیک‌ها	رویکردهای مشاوره
۱- شناخت علایق تحصیلی	- بیان علایق فردی - پروژه‌های عملی مرتبط با علایق - تکنیک تم‌های اصلی زندگی افراد - تکمیل کاربرگ علایق - اجرای پرسشنامه استرانگ	- نظریه رغبت‌سنجی هالند - نظریه سازه‌گرایی ساویکاس
۲- شناخت توانایی‌ها و استعدادها	- تکنیک تحلیل تجربیات گذشته - تحلیل عملکرد تحصیلی - اجرای پرسشنامه جیمز برت	- آموزش استعدادها مبتنی بر نظریه جیمز برت - قوانین و شرایط آموزش و پرورش - مشاوره توانمندی‌محور
۳- شناخت ارزش‌ها و اهداف فردی	- تکنیک اسمارت - تکنیک خط زندگی - کمک به فرد برای شناسایی ارزش‌های کاری - اجرای کاربرگ ارزش‌ها - اجرای پرسشنامه ارزش‌ها	- نظریه رشد شغلی سوپر - نظریه اجتماعی-شناختی شغلی SCCT
۴- شکل‌گیری هویت تحصیلی-شغلی	- ترسیم نقشه نقش‌ها - بحث در مورد «خودپنداره شغلی»	- نظریه رشد شغلی سوپر - نظریه ساخت‌گرایی شغلی ساویکاس

مضامین فرعی	تکنیک‌ها	رویکردهای مشاوره
	- تکنیک داستان زندگی - تشویق به تجربه‌های مختلف	
۵- آگاهی از گزینه‌های تحصیلی	- جداول مقایسه گزینه‌ها - ماتریس مقایسه رشته‌ها - تشویق افراد به بازدید میدانی از محیط‌های کار - ایفای نقش برای سناریوهای مختلف. - تشویق به گفتگو فرد با افراد شاغل در رشته‌ها	- نظریه تصمیم‌گیری شغلی گاتی - راه حل محور - نظریه توان مبنا - نظریه پردازش اطلاعات شغلی (CIP)
۶- پردازش اطلاعات تحصیلی	- آموزش تکنیک‌های جستجوی اطلاعات - روش‌های سازمان‌دهی اطلاعات	- نظریه پردازش اطلاعات شغلی (CIP)
۷- برنامه‌ریزی تحصیلی	- تدوین برنامه‌های عملیاتی - تکنیک تجدیدنظر در برنامه - ماشین زمان	- آموزش مهارت‌های تحصیلی - نظریه سازه گرایی ساویکاس - راه حل محور
۸- خودکارآمدی تحصیلی	- ارائه وظایف چالشی اما قابل‌دستیابی - تشویق به موفقیت‌های کوچک و مستمر - ارائه بازخورد سازنده - استفاده از الگوهای موفق	- نظریه اجتماعی-شناختی شغلی SCCT - نظریه توان مبنا
۹- انگیزش پیشرفت	- آموزش احساس شایستگی - تکنیک انتشار خبر - تعیین اهداف چالش‌برانگیز اما واقع‌بینانه - ارائه بازخورد فوری و مشخص در مورد عملکرد - تمرینات تصویرسازی ذهنی موفقیت.	- مبتنی بر نظریه خودتعیین‌گری دسی-رایان - راه حل محور
۱۰- مدیریت هیجانات تصمیم‌گیری	- تکنیک‌های آرام‌سازی - مدل ABCDE - نقشه ذهنی تصمیم - تحلیل مزایا و معایب - آموزش تصمیم‌گیری مرحله‌ای و کاهش سردرگمی	- نظریه عقلانی-هیجانی-رفتاری آلبرت آلیس - نظریه تصمیم‌گیری شغلی گاتی - نظریه پردازش اطلاعات شغلی (CIP)
۱۱- نقش خانواده	- آموزش ساختار و روند هدایت تحصیلی به والدین - شناسایی الگوهای تکرارشونده در خانواده - گفتگو در مورد انتظارات والدین - تشویق والدین به حمایت و استقلال فرزند.	- قوانین و شرایط آموزش و پرورش - نظریه سیستم‌های خانواده - نظریه یادگیری اجتماعی در تصمیم‌گیری - شغلی کرامولتز
۱۲- نقش مدرسه	- برکة ثبت نظرخواهی دبیران و مشاور - شناسایی الگوهای مثبت و منفی	- نظریه یادگیری اجتماعی در تصمیم‌گیری شغلی - کرامولتز

مضامین فرعی	تکنیک‌ها	رویکردهای مشاوره
	تحلیل نقش الگوها در افراد	
۱۳- تأثیر همسالان	آموزش مقاومت در برابر فشار همسالان شناسایی الگوهای مثبت و منفی تشویق به مشاهده و تقلید از افراد موفق،	- آموزش مهارت‌های ارتباطی - نظریه یادگیری اجتماعی در تصمیم‌گیری شغلی کرامبولتر
۱۴- عوامل اجتماعی و اقتصادی	- شناسایی منابع حمایتی و موانع در محیط زندگی - بحث گروهی - تحلیل کلان‌نگر محیطی فرد	- نظریه یادگیری اجتماعی در تصمیم‌گیری شغلی کرامبولتر

جدول ۴. ساختار جلسات توانمندسازی تحصیلی-شغلی دانش‌آموزان سال نهم

جلسه	عنوان	هدف اصلی	محتوا و تکنیک‌های کلیدی مستخرج
۱	معارفه و توانایی‌ها	ایجاد رابطه و سنجش توانمندی‌ها	آشنایی با قوانین و ساختار جلسات و اجرای فنون یخ‌شکن تکنیک «صدای چندگانه»، تکمیل کاربرگ «ستارگان توانمندی من» تحلیل عملکرد تحصیلی و اجرای پرسشنامه جیمز برت
۲	روایتگری و نام‌گذاری مشکل	شناخت کامل مسئله انتخاب رشته و ایجاد دید جدید درباره انتخاب شغل	تشریح کامل شرایط انتخاب رشته و قوانین هدایت تحصیلی وزارت آموزش و پرورش و بازگویی داستان زندگی، تکنیک نام‌گذاری مشکل (خارج‌سازی)، شناسایی چالش‌ها و الگوهای موفقیت
۳	شناسایی علایق و شخصیت	تم‌های زندگی و سنخ‌شناسی و ارتباط آن‌ها با رشته تحصیلی	استخراج تم‌های تکرارشونده، تطبیق تیپ شخصیتی با رشته‌ها تکمیل کاربرگ علائق، تکمیل پرسشنامه استرانگ
۴	آینده‌نگری	ترسیم تصویر آینده و شکل‌دهی به چشم‌انداز تحصیلی و شغلی	تصویرسازی ذهنی هدایت‌شده، توصیف «خویش‌ترتیب تحصیلی» ترسیم نقشه نقش‌ها، بحث در مورد «خودپنداره شغلی» و داستان زندگی
۵	ارزش‌ها و اهداف	شناسایی ارزش‌ها، اهداف و اشتیاق تحصیلی	شفاف‌سازی ارزش‌ها، بازسازی باورهای ناکارآمد، تکنیک اسمارت، تکنیک خط زندگی، کمک به فرد برای شناسایی ارزش‌های کاری همراه با اجرای کاربرگ ارزش‌ها، اجرای پرسشنامه ارزش‌ها
۶	مهارت تصمیم‌گیری	آموزش مهارت تصمیم‌گیری و پردازش شناختی تصمیم‌گیری	آموزش و تحلیل «هرم پردازش اطلاعات شناختی»، نقشه ذهنی تصمیم، تحلیل مزایا و معایب بین گزینه‌ها و رشته‌های مختلف
۷	عوامل محیطی	بررسی نقش خانواده و مدیریت تأثیر عوامل محیطی در انتخاب رشته	بحث در مورد انتظارات والدین و نظراتشان در مورد رشته دانش‌آموز با نقش‌آفرینی گفتگو با والدین در مورد انتخاب رشته و آینده، تحلیل موانع محیطی و خانوادگی
۸	جمع‌بندی و برنامه‌ریزی عملیاتی	تدوین برنامه عملی برای انتخاب رشته و نحوه متعهد شدن به این برنامه‌ها	مرور مطالب آموخته‌شده و تدوین فرم برنامه عملی براساس خودشناسی و مؤلفه‌های بررسی‌شده در جلسات و نحوه ایجاد تعهد به مسیر با اجرای کاربرگ پرواز نهایی و گوی بلورین و ماشین زمان

تدوین و اعتبارسنجی بسته توانمندسازی تحصیلی و شغلی با محوریت مسیر شغلی و ...؛ ثمری صفا و همکاران | ۱۵۳

در ادامه برای بررسی روایی محتوایی بسته تدوین شده از متخصصان نظرسنجی شد. اطلاعات جمعیت‌شناختی متخصصان در جدول ۵ گزارش شده است.

جدول ۵. مشخصات جمعیت‌شناختی متخصصان در مرحله دوم پژوهش

کد	رشته تحصیلی	جنسیت	مدرک تحصیلی	سابقه فعالیت
۱	مشاوره	زن	دکتری	۱۵ سال
۲	مشاوره	مرد	کارشناسی ارشد	۱۴ سال
۳	روانشناسی	زن	کارشناسی ارشد	۱۳ سال
۴	مشاوره	زن	دکتری	۲۰ سال
۵	مشاوره	مرد	کارشناسی ارشد	۱۱ سال
۶	روانشناسی تربیتی	مرد	کارشناسی ارشد	۳۲ سال
۷	روانشناسی	زن	دکتری	۱۶ سال
۸	مشاوره	زن	دکتری	۹ سال
۹	روانشناسی تربیتی	زن	دکتری	۸ سال
۱۰	مشاوره	مرد	دکتری	۱۴ سال

همان‌گونه که در جدول ۵ مشاهده می‌شود، با ده تن از کارشناسان حوزه روانشناسی و مشاوره مصاحبه انجام گرفت. دامنه سابقه فعالیت متخصصان بین ۵ تا ۳۲ سال بود. ۶ نفر (۶۰ درصد) زن و ۴ نفر (۴۰ درصد) مرد بودند. همچنین، از لحاظ مدرک تحصیلی ۶۰ درصد دکتری و ۴۰ درصد کارشناسی ارشد بودند. در ادامه شاخص نسبت روایی محتوایی براساس لاوش (۱۹۷۵) برای بسته توانمندسازی تحصیلی-شغلی دانش آموزان سال نهم ۸/۰ به دست آمد که طبق جدول ۶ از نسبت روایی محتوایی خوبی برخوردار است.

جدول ۶. حداقل مقدار CVR قابل قبول براساس تعداد متخصصان ارزیابی‌کننده مقیاس

تعداد متخصصان	مقدار CVR	تعداد متخصصان	مقدار CVR	تعداد متخصصان	مقدار CVR
۵	۰/۹۹	۱۱	۰/۵۹	۲۵	۰/۳۷
۶	۰/۹۹	۱۲	۰/۵۶	۳۰	۰/۳۳
۷	۰/۹۹	۱۳	۰/۵۴	۳۵	۰/۳۱
۸	۰/۷۵	۱۴	۰/۵۱	۴۰	۰/۲۹
۹	۰/۷۸	۱۵	۰/۴۹		
۱۰	۰/۶۲	۲۰	۰/۴۲		

در ادامه برای بررسی شاخص روایی محتوایی با روش والتز و همکاران^۱ (۲۰۱۰) ۰/۸ به دست آمد. ضریب توافق بالاتر به معنی قابلیت اعتماد بالاتر است. برای سنجش میزان توافق متخصصان در مورد کل برنامه از ضریب کاپا استفاده شد.

جدول ۷. مقادیر مختلف ضریب کاپا در تعیین میزان توافق بین داوران

مقدار آماره کاپا	قدرت توافق
کمتر از صفر	ضعیف
۰ - ۰/۲	کم
۰/۲۱ - ۰/۴	پایین‌تر از متوسط
۰/۴۱ - ۰/۶۰	متوسط
۰/۶۱ - ۰/۸۰	خوب
۰/۸۱ - ۱	عالی

میزان توافق کاپا در این پژوهش نیز برابر ۰/۷۴ درصد توافق بین ارزیابان بود که مطابق با جدول ۷ حاکی از قابلیت اعتماد خوب در بین داوران بود.

نتیجه‌گیری

نتایج تحلیل مضمون در ادبیات پژوهش داخلی در زمینه توانمندسازی تحصیلی شغلی دانش‌آموزان منجر به شناسایی چهار مضمون اصلی: ۱. خودشناسی تحصیلی- شغلی، ۲. مهارت‌های شناختی تصمیم‌گیری، ۳ منابع انگیزشی و روان‌شناختی و ۴ عوامل محیطی و اجتماعی بود.

اولین مضمون استخراج‌شده در این پژوهش «خودشناسی تحصیلی- شغلی» بود. این مضمون شامل سه زیرمضمون «شناخت علایق تحصیلی»، «شناخت توانایی‌ها و استعدادها» و «شناخت ارزش‌ها و اهداف فردی» است. این یافته‌ها با نتایج پژوهش‌های بوزکورد و کانکولوری (۲۰۲۵)، اینچی و ماتی^۲ (۲۰۲۵)، بسکابادی و همکاران (۱۴۰۴)، قهرمانی و همکاران (۱۴۰۲) و نیز کیهان و آهنگری‌اندریان (۱۳۹۶) تا حد زیادی همخوانی دارد. مجموعه این مطالعات نیز نشان می‌دهد که خودشناسی یکی از عناصر کلیدی در فرآیند انتخاب مسیر تحصیلی و شغلی نوجوانان است. در تبیین این یافته‌ها می‌توان گفت «خودشناسی تحصیلی و شغلی» از بنیادی‌ترین عوامل توانمندسازی دانش‌آموزان پایه نهم است؛ زیرا به آن‌ها کمک می‌کند شناختی واقع‌بینانه از علایق،

1 Waltz., & et al.,

2 Enache, R. G., & Matei, R. S

توانایی‌ها، ارزش‌ها و اهداف خود به دست آورند و تصمیم‌گیری تحصیلی را از حالت هیجانی و متأثر از فشارهای بیرونی به انتخابی آگاهانه و پایدار تبدیل کنند. شناخت علایق و استعدادها جهت‌گیری ذهنی و انگیزه دانش‌آموز را در فعالیت‌های آموزشی شکل می‌دهد و از عوامل مهم در انتخاب رشته به شمار می‌رود (اینتو^۱ و همکاران، ۲۰۲۵؛ رایان و دسی، ۲۰۲۰). همچنین شناخت ارزش‌ها و اهداف فردی نقش مهمی در توانمندسازی دانش‌آموزان دارد؛ زیرا ارزش‌ها نشان می‌دهند چه چیزی برای فرد مهم‌تر است و به او کمک می‌کنند میان ویژگی‌های شخصی خود و الزامات رشته‌ها و مشاغل هماهنگی ایجاد کند (مارسیک و اویکانومو^۲، ۲۰۱۳؛ پارک و گوآی^۳، ۲۰۰۹؛ برینگ^۴ و همکاران، ۲۰۰۴؛ ساندی^۵ و همکاران، ۲۰۱۶). آگاهی از اهداف نیز باعث می‌شود دانش‌آموز آینده تحصیلی و شغلی خود را روشن‌تر ببیند و انتخاب رشته را به‌عنوان بخشی از یک مسیر بلندمدت در نظر بگیرد. در نتیجه، شناخت ارزش‌ها و اهداف فردی به تصمیم‌گیری آگاهانه‌تر و کاهش تأثیر فشارهای بیرونی مانند نظر خانواده، همسالان یا پرستیز اجتماعی رشته‌ها کمک می‌کند.

دومین مضمون استخراج‌شده در این پژوهش «مهارت‌های شناختی تصمیم‌گیری» بود که سه زیرمضمون «آگاهی از گزینه‌های تحصیلی»، «پردازش اطلاعات تحصیلی» و «برنامه‌ریزی تحصیلی» را دربر می‌گیرد. این یافته‌ها با نتایج پژوهش‌های فولادچنگ و همکاران (۱۴۰۴) و بدی‌راد (۱۴۰۲) همخوانی دارد. این مضمون به مجموعه قابلیت‌های ذهنی اشاره دارد که دانش‌آموزان پایه نهم برای اتخاذ تصمیمی آگاهانه درباره انتخاب رشته و مسیر شغلی آینده به آن نیاز دارند و در فرایند توانمندسازی تحصیلی-شغلی باید مورد توجه قرار گیرد. نخستین زیرمضمون، «آگاهی از گزینه‌های تحصیلی»، بیانگر ضرورت شناخت واقع‌بینانه دانش‌آموزان از رشته‌ها، تفاوت‌ها، فرصت‌ها، الزامات و پیامدهای هر مسیر است (انجمن مشاوره مدرسه آمریکا^۶، ۲۰۲۰)؛ زیرا نبود این آگاهی می‌تواند انتخاب رشته را به فرایندی مبهم و وابسته به فشارهای بیرونی تبدیل کند. دومین زیرمضمون، «پردازش اطلاعات تحصیلی»، بر توانایی تحلیل، مقایسه و ارزیابی اطلاعات تأکید دارد؛ به گونه‌ای که دانش‌آموز بتواند میان توانایی‌ها، علایق و ارزش‌های خود با اطلاعات مربوط به رشته‌ها و مشاغل آینده ارتباط برقرار کرده و پیامدهای هر انتخاب را بررسی کند (انجمن مشاوره مدرسه آمریکا، ۲۰۲۰، ۲۰۲۱). سومین زیرمضمون، «برنامه‌ریزی تحصیلی»، نشان می‌دهد تصمیم‌گیری زمانی مؤثر است که به تعیین اهداف کوتاه‌مدت و بلندمدت و ترسیم مسیر دستیابی به آن‌ها منجر شود (راد، ۱۴۰۲). در مجموع، این مهارت‌ها به دانش‌آموزان کمک می‌کند تا

1. Intan, N., & et al.

2. Marušić, M., & Oikonomou, A

3. Parks, L. & Guay, R. P

4. Berings, D., et al.

5. Sandy, C.J., & et al

6. American School Counselor Association

از تصمیم‌های عجولانه یا تقلیدی فاصله گرفته و انتخاب رشته را به صورت آگاهانه، تحلیلی و برنامه‌مند انجام دهند؛ امری که موجب افزایش احساس کنترل بر آینده، کاهش اضطراب تصمیم‌گیری و شکل‌گیری مسیر تحصیلی-شغلی واقع‌بینانه می‌شود.

سومین مضمون استخراج‌شده «منابع انگیزشی و روان‌شناختی» بود. این مضمون شامل سه زیرمضمون «خودکارآمدی تحصیلی»، «انگیزش پیشرفت» و «مدیریت هیجانات در تصمیم‌گیری» است. این یافته‌ها با نتایج پژوهش‌های اعلم الهدی و زینالی (۱۴۰۰) که بیان می‌کنند افراد با خودکارآمدی تحصیلی از یادگیری خودراهربر برخوردارند و با نتایج مرادی و همکاران (۱۴۰۲)، لیتر^۱ (۲۰۲۶) تا حد زیادی همخوانی دارد. در تبیین این قسمت از یافته‌های پژوهشی باید گفت؛ منابع انگیزشی و روان‌شناختی از آن جهت اهمیت دارند که به عنوان نیروی درونی حمایت‌کننده، کیفیت تصمیم‌گیری دانش‌آموز را تحت تأثیر قرار می‌دهند و او را برای مواجهه با پیچیدگی‌های انتخاب رشته آماده می‌سازند. در این میان، «خودکارآمدی تحصیلی» نقش محوری دارد؛ زیرا زمانی که دانش‌آموز باور می‌کند توانایی موفق‌شدن در دروس و چالش‌های تحصیلی را دارد، با اعتماد بیشتری به بررسی رشته‌ها می‌پردازد و انتخاب را نه یک تهدید، بلکه فرصتی برای پیشرفت می‌بیند. این باور به توانایی موجب کاهش ترس از شکست، افزایش احساس کنترل و آمادگی برای رویارویی با مسیرهای جدید می‌شود (مارینکو^۲ و همکاران، ۲۰۲۵)؛ در نتیجه دانش‌آموز کمتر به تصمیم‌های محافظه‌کارانه یا وابسته به نظر دیگران روی می‌آورد. «انگیزش پیشرفت» نیز از مسیر دیگری بر انتخاب رشته اثر می‌گذارد. دانش‌آموزی که انگیزه درونی برای تلاش و موفقیت دارد، به جای آنکه رشته‌ای آسان یا مورد انتظار اطرافیان را انتخاب کند، به دنبال گزینه‌ای می‌رود که بیشترین تطابق را با توانایی‌ها و اهداف آینده‌اش داشته باشد. این انگیزش باعث پشتکار بیشتر در جمع‌آوری اطلاعات، مقایسه گزینه‌ها و عبور از سختی‌های تصمیم‌گیری می‌شود. درنهایت، «مدیریت هیجانات در تصمیم‌گیری» کمک می‌کند دانش‌آموز در مواجهه با اضطراب، نگرانی و فشارهای روانی این مقطع، انتخابی نسنجیده یا عجولانه انجام ندهد. توانایی کنترل هیجانات باعث می‌شود فرد بتواند موقعیت را با ذهنی آرام‌تر تحلیل کند، پیامدها را بسنجد و تصمیمی اتخاذ کند که پایدار و مطابق واقعیت‌های شخصی او باشد.

چهارمین مضمون استخراج‌شده در این پژوهش «عوامل محیطی و اجتماعی» بود که به نقش بسترهای بیرونی در شکل‌گیری نگرش‌ها، انگیزه‌ها و تصمیم‌های تحصیلی و شغلی دانش‌آموزان اشاره دارد. یکی از مهم‌ترین زیرمضمون‌ها «نقش خانواده» است؛ خانواده از طریق حمایت عاطفی، ارائه راهنمایی و انتقال ارزش‌ها می‌تواند

1. İlter, İ

2. Martinová, J

نگرش دانش آموز نسبت به آینده تحصیلی و شغلی را شکل دهد (گل پیچ و همکاران، ۱۳۹۸، پاتن و مک ماهون^۱، ۲۰۱۴). در صورت وجود فضای حمایتی و توجه به علایق و توانایی های فرزند، دانش آموز با اطمینان بیشتری گزینه های تحصیلی را بررسی کرده و تصمیم آگاهانه تری می گیرد. زیرمضمون دیگر «مدرسه» است که به عنوان محیطی تربیتی از طریق معلمان، مشاوران و برنامه های آموزشی در هدایت تحصیلی دانش آموزان نقش مهمی دارد. مدرسه می تواند با ارائه اطلاعات درباره مسیرهای تحصیلی و شغلی، کمک به شناخت توانایی ها و ایجاد فضای یادگیری حمایتی، انگیزه و اعتمادبه نفس دانش آموزان را برای برنامه ریزی آینده تقویت کند (اسلوبوند و همکاران، ۲۰۲۴). فراهم شدن شرایطی در مدرسه برای شناخت بهتر ویژگی ها و توانایی های فردی دانش آموزان در پایه نهم می تواند به انتخاب آگاهانه تر مسیر تحصیلی و شغلی کمک کند. همسالان نیز از دیگر عوامل اثرگذار هستند؛ در دوره نوجوانی تعامل با دوستان و همکلاسی ها می تواند نگرش ها، علایق و انتخاب های تحصیلی دانش آموزان را تحت تأثیر قرار دهد (حقانی و همکاران، ۱۴۰۲). تبادل تجربه ها و مشاهده انتخاب های دوستان گاه به شکل گیری گرایش های تحصیلی خاص منجر می شود، هرچند فشار همسالان ممکن است موجب کاهش دقت در تصمیم گیری شود. درنهایت «شرایط اجتماعی و اقتصادی» مانند دسترسی به امکانات آموزشی، منابع یادگیری، سطح آگاهی خانواده و فرصت های محیطی نیز دامنه انتخاب ها و نوع تصمیم گیری دانش آموزان را تحت تأثیر قرار می دهد. درمجموع، این عوامل محیطی و اجتماعی در کنار عوامل فردی و روان شناختی زمینه شکل گیری تصمیم های تحصیلی و شغلی دانش آموزان را فراهم می کنند

در مرحله نهایی پژوهش، پس از استخراج الگوی توانمندسازی تحصیلی-شغلی بر اساس تحلیل محتوای منابع داخلی، اعتبار الگوی پیشنهادی با استفاده از نظر متخصصان حوزه های مشاوره، روان شناسی تربیتی و هدایت تحصیلی موردبررسی قرار گرفت. نتایج این مرحله نشان داد که متخصصان به طور کلی الگوی ارائه شده را تأیید کرده و آن را از نظر انسجام مفهومی و قابلیت کاربرد در حوزه هدایت تحصیلی مناسب ارزیابی کردند. در فرایند تدوین و تبیین این الگو، تلاش شد از پشتوانه های نظری معتبر در حوزه رشد، انگیزش و تصمیم گیری شغلی بهره گرفته شود. ازجمله این چارچوب های نظری می توان به نظریه خودتعیین گری دسی و رایان که بر نقش انگیزش درونی و احساس خودمختاری در انتخاب های فردی تأکید دارد، رویکرد راه حل محور که بر توانمندی ها و ظرفیت های فرد برای یافتن مسیرهای مناسب تمرکز می کند و نظریه عقلانی-هیجانی-رفتاری آلبرت آلیس که بر مدیریت افکار و هیجانات در فرایند تصمیم گیری تأکید دارد اشاره کرد. همچنین نظریه های حوزه رشد شغلی مانند نظریه تصمیم گیری شغلی گاتی، نظریه پردازش اطلاعات شغلی (CIP) و نظریه یادگیری اجتماعی در

تصمیم‌گیری شغلی کرامبولتر، چارچوبی برای تبیین نقش اطلاعات، تجربه‌های یادگیری و عوامل شناختی در انتخاب‌های تحصیلی و شغلی فراهم کردند. علاوه بر این، توجه به نظریه سیستم‌های خانواده، آموزش مهارت‌های ارتباطی و نیز قوانین و الزامات نظام آموزش و پرورش به درک بهتر نقش عوامل محیطی و اجتماعی در هدایت تحصیلی دانش‌آموزان کمک کرد. بهره‌گیری از این مبانی نظری سبب شد الگوی پیشنهادی از پشته‌واره علمی مناسب برخوردار باشد و از منظر متخصصان نیز قابل‌پذیرش و کاربردی ارزیابی شود.

ملاحظات اخلاقی

شامل رعایت امانت‌داری علمی، استفاده مسئولانه از منابع، شفافیت در فرایند پژوهش، صداقت در گزارش نتایج، رعایت حقوق معنوی پژوهشگران و حفظ محرمانگی اطلاعات متخصصان بود.

سهم نویسندگان

نویسنده اول (۵۰ درصد) و نویسنده دوم (۳۰ درصد) و نویسنده سوم (۲۰ درصد) سهم در پیشبرد پژوهش حاضر را داشتند.

حمایت مالی

پژوهش حاضر تحت حمایت مالی - معنوی جایی نبوده و نویسندگان هزینه‌های آن را تقبل می‌کنند.

قدردانی

از کلیه متخصصان که با شرکت در این پژوهش، روند اجرای آن را کمک کردند تقدیر می‌شود.

تعارض منافع

یافته‌های این پژوهش هیچ‌گونه تضادی با منافع شخصی یا سازمانی ندارد

ORCID

Jafar Samari Safa

Hadi Mohammadlo

Ehsan Mohammadzadeh

<https://orcid.org/0000-0001-9801-0722>

منابع

- ابراهیمی مقدم، ندا؛ صمدی، بیتا؛ شریفی، اصغر (۱۳۹۶). شناسایی دلایل عدم تمایل دانش آموزان به انتخاب رشته هنر (مطالعه موردی: دانش آموزان دختر پایه اول متوسطه، منطقه ۲ تهران). *اندیشه‌های نوین تربیتی*، ۱۳(۲)، ۱۵۳-۱۷۳. <https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/1319149>
- اسپانی، مرتضی؛ عابدی، محمدرضا؛ نیلفروشان، پرینا (۱۴۰۱). مقایسه تأثیر روش مشاوره مسیر شغلی مبتنی بر نظریه هالند، شناختی اجتماعی و راه حل مدار بر بهزیستی مسیر شغلی دانش آموزان متوسطه دوم شهر اصفهان. *پژوهش‌های مشاوره*، ۲۱(۸۴): ۶۱-۲۲. doi: 10.18502/qjcr.v21i84.12102
- اعلم‌الهدی، مهسا؛ زینالی، علی (۱۴۰۰). مدل خودکارآمدی تحصیلی دانش آموزان: نقش فراشناخت و فراهیجان با میانجی‌گری یادگیری خودراهبر. *دوفصلنامه پژوهش‌های آموزش و یادگیری*، ۱۸(۲)، ۱۴۴-۱۵۶. doi:10.22070/TLR.2023.13622.1029
- بالاگر، محمد (۱۳۹۸). *طراحی سیستم هدایت تحصیلی دانش آموزان و تحلیل با تکنیک داده کاوی*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، رشته مهندسی کامپیوتر، مؤسسه آموزش عالی اشراق.
- راد، علی (۱۴۰۲). تدوین مدل علی اشتغال موفق بر اساس ویژگی‌های شخصیتی و هوش هشت گانه گاردنر با نقش واسطه‌ای مهارت تصمیم‌گیری. *روان‌شناسی کار*، ۲(۱)، ۳۱-۴۰. doi:10.30473/JPSY.2023.67874.1038
- بسکابادی، عصمت؛ نظری، مونا؛ حسنی محمدآبادی، امید (۱۴۰۴). تأثیر آموزش مهارت‌های خودشناسی و آینده‌پژوهی شغلی بر کاهش اضطراب تحصیلی-شغلی دانش آموزان. *اولین همایش بین‌المللی افق‌های تازه در روان‌شناسی یادگیری و آموزش و پرورش از دید معلم*. <https://civilica.com/doc/2579961>
- بیات اصغرنژاد، مهدی (۱۴۰۳). *مطالعه نقش نگرانی‌های روانی-اجتماعی مسیر شغلی در انتخاب رشته ادبیات و علوم انسانی توسط دانش‌آموزان پایه نهم*. پایان‌نامه دانشگاه علامه طباطبائی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی.
- پردلان، نوشین؛ کریمیان، عدالت؛ حیدری، زینب؛ حسینیان، سیمین (۱۳۹۵). اثربخشی کلاس‌های آموزش خانواده در انطباق‌پذیری مسیر شغلی دانش آموزان دبیرستانی. *مشاوره شغلی و سازمانی*، ۸(۲۷): ۵۸-۷۷. https://jcoc.sbu.ac.ir/article_99593_926b4b0576f10ef0688c41da72204ed1.pdf
- جوکار، محمدحسین؛ طهماسبی پور، نجف؛ و نصری، صادق (۱۴۰۴). اثربخشی آموزش ویژه هدایت تحصیلی-شغلی بر دانش و مهارت مشاوران مدارس متوسطه اول. *فرهنگ مشاوره و روان‌درمانی*، ۱۶(۶۲): ۱۰۵-۱۳۴. <https://doi.org/10.22054/qccpc.2025.78999.3293>
- حقانی زمینانی، مجتبی؛ سلیمی کوچی، آرمان (۱۴۰۲). تحلیل مضمون عوامل خانوادگی مؤثر بر فرآیند رشد مسیر شغلی دانش آموزان. *مشاوره شغلی و سازمانی*، ۳(۱۵): ۳۷-۶۸. doi: 10.48308/JCOC.2023.233119.1330
- خبازشیرازی، آرام؛ گل پرور، محسن؛ یوسفی، زهرا (۱۴۰۰). مقایسه اثربخشی مشاوره مسیر شغلی شناختی-اجتماعی و مشاوره مبتنی بر پذیرش و تعهد بر سرزندگی و خودکارآمدی دانش آموزان دختر. *مشاوره شغلی و سازمانی*

doi: 10.48308/JCOC.2022.102056.۹۲-۷۱ (۱۳)۴

دست‌باز، انور؛ نیلفروشان، پریسا؛ عابدی، محمدرضا (۱۴۰۳). تأثیر مشاوره شغلی مبتنی بر رویکرد سازه‌گرایی بر برنامه‌ریزی، تصمیم‌گیری و انطباق‌پذیری مسیر شغلی نوجوانان. *مشاوره شغلی و سازمانی*، ۱۶(۱): ۱۱-۳۴.

doi: 10.48308/JCOC.2021.100606

ذبیحی جلالی‌زواره، الهه؛ کاظمیان، سمیه؛ کسائی، عبدالرحیم (۱۳۹۹). عوامل مؤثر دوره پیش‌دبستان و دبستان بر انتخاب رشته تحصیلی دانش‌آموزان پایه نهم: یک مطالعه کیفی. *علوم روان‌شناختی*، ۱۹(۵۹)، ۵۶۱-۵۶۶.

<http://psychologicalscience.ir/article-1-693-fa.html>

رضاپور میرصالح، یاسر؛ شفایی، مریم؛ براتی، سمیه (۱۳۹۵). بررسی وضعیت آگاهی، دسترسی و استفاده دانش‌آموزان از منابع اطلاعاتی مؤثر بر انتخاب رشته تحصیلی. *پژوهش‌های مشاوره*، ۱۵(۶۰): ۶۰-۸۳.

<http://psychologicalscience.ir/article-1-693-fa.html>

رضایی مدنی، مرتضی؛ کلانترهرمزی، آتوسا؛ نعیمی، ابراهیم (۱۳۹۸). بررسی فرآیند هدایت تحصیلی نوین از منظر مشاوران مدارس. *فرهنگ مشاوره و روان‌درمانی*، ۱۰(۳۹)، ۲۷-۴۸. https://qccpc.atu.ac.ir/article_9422.html

رنجبر، محمد؛ صادقی، احمد (۱۴۰۰). بررسی تأثیر مدل مشاوره مدرس مبتنی بر توانمندی‌ها بر رشد مسیر شغلی و بهزیستی تحصیلی دانش‌آموزان. *فصلنامه اندیشه‌های نوین تربیتی*، ۲(۱۷): ۲-۷.

doi: 10.22051/JONTOE.2021.13056.1587

سالاری، یحیی؛ اسلام‌پناه، مریم (۱۴۰۲). طراحی و اعتباریابی الگوی هدایت تحصیلی. *تدریس پژوهی*، ۴(۱۱): ۱۴۲-۱۶۹.

doi: 10.22034/TRJ.2023.62851

سلیمی، سمانه (۱۴۰۳). اثربخشی مداخله مبتنی بر آموزش انطباق‌پذیری مسیر شغلی بر خودکارآمدی تصمیم‌گیری مسیر شغلی دانشجویان. *فصلنامه پژوهش‌های کاربردی روان‌شناختی*، ۳(۱۵): ۷۹-۹۶. doi: 10.22059/japr.2024.368310.644785

10.22059/japr.2024.368310.644785

سلیمی، سمانه؛ موسوی دستجردی، مطهره (۱۴۰۴). بررسی تأثیر مداخله طراحی زندگی مبتنی بر نیمرخ رغبت‌های شغلی بر اکتشاف و برنامه‌ریزی مسیر شغلی. *فصلنامه پژوهش‌های کاربردی روان‌شناختی*، ۱۶(۳): ۱۸۱-۱۹۵. doi: 10.22059/japr.2025.387278.645099

10.22059/japr.2025.387278.645099

عابدینی، خدیجه (۱۳۹۶). طراحی الگوی هدایت تحصیلی برای انتخاب رشته دانش‌آموزان دوره متوسطه براساس نظریه داده بنیان. رساله دکترا، دانشگاه یزد.

عاشوری، مجتبی؛ مینا؛ فتحی آذر، اسکندر؛ ادیب، یوسف (۱۴۰۱). واکاوی تجارب دانش‌آموزان پایه نهم از فرایند انتخاب رشته تحصیلی. *مطالعات آموزشی و آموزشگاهی*، ۱۱(۴): ۴۹۵-۵۲۳.

https://pma.cfu.ac.ir/article_2725.html

علی فتحی تکیه، مرتضی (۱۴۰۱). بررسی تأثیر مدل مشاوره مدرسه مبتنی بر توانمندی‌ها بر سرزندگی تحصیلی و هدایت تحصیلی دانش‌آموزان متوسطه اول شهرستان باغملک. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه مرکز پیام نور

اصفهان.

تدوین و اعتبارسنجی بسته توانمندسازی تحصیلی و شغلی با محوریت مسیر شغلی و ...؛ ثمری صفا و همکاران | ۱۶۱

فولادچنگ، محبوبه؛ دهقانی، فاطمه؛ رامینه، مریم (۱۴۰۴). مفهوم خودگردانی نزد داوطلبان موفق و ناموفق کنکور

سراسری: یک مطالعه پدیدارشناسی. فصلنامه تدریس پژوهی، ۱۳(۲)، ۸۹-۱۰۹.

https://trj.uok.ac.ir/?_action=article&au=412637&_au

قهرمانی، سارا؛ حسین زاده تقوایی، مرجان؛ ذاکری پور، غلامرضا (۱۴۰۲). اثربخشی واقعیت درمانی گروهی بر خودشناسی

انسجامی و خودگردانی و عملکرد مختل دانش آموزان دور متوسطه. رویش روانشناسی، ۱۲(۴): ۹۶-۱۰۴.

<https://frooyesh.ir/article-1-4415-fa.html>

کریمی، ابوبکر (۱۳۹۵). بررسی میزان تأثیر هدایت شغلی و مشاوره مدرسه در انتخاب رشته های آموزش فنی و حرفه ای

دانش آموزان شاهد و غیرشاهد استان مازندران. فصلنامه مهارت آموزی، ۴(۱۵): ۱-۱۲.

<https://civilica.com/doc/1434556>

کیهان، جواد؛ آهنگری اندریان، نازیلا (۱۳۹۶). الگوی علی روابط بین خودشناسی انسجامی، سبک های هویت و پیشرفت

تحصیلی در بین دانشجویان. فصلنامه پژوهش های کاربردی روان شناختی، ۸(۴)، ۱۰۹-۱۲۵.

https://japr.ut.ac.ir/article_65668.html

گل پیچ، زینب؛ تاجیک اسماعیلی، عزیزاله؛ نظری، علی محمد؛ کسای اصفهان، عبدالرحیم (۱۳۹۸). طراحی الگوی

فرآیندهای خانوادگی مؤثر بر رشد شغلی: نظریه داده بنیاد. نشریه زنان و خانواده، ۱۴(۴۹)، ۲۵-۵۴.

https://cwfs.ihu.ac.ir/article_205026.html

محمدی، عبدالله (۱۳۹۹). تدوین مدل هدایت مسیر شغلی و تأثیر آموزش مبتنی بر این مدل بر خوش بینی علمی، بهزیستی

تحصیلی، قابلیت کارآفرینی و هدایت مسیر شغلی دانش آموزان متوسطه اول شهر سمنان. رساله دانشگاه لرستان،

دانشکده ادبیات و علوم انسانی.

مرادی، انسیه؛ اخوان تفتی، مهناز (۱۳۹۲). بررسی رضایت دانش آموزان دوره متوسطه نظری از انتخاب رشته و عوامل مؤثر

بر آن. روان شناسی تربیتی، ۹(۲۸)، ۱۲۱-۱۳۸. https://jep.atu.ac.ir/article_2482.html

مرادی، انسیه؛ حبیب زاده، عباس؛ کریمی، بهروز (۱۴۰۳). ارائه مدل پایداری تحصیلی مبتنی بر ابعاد انگیزشی (انگیزش

پیشرفت و اهداف تسلط). نشریه تدریس پژوهی، ۱۲(۲)، ۲۵۹-۲۸۱.

https://trj.uok.ac.ir/article_63562.html

مرزبان، عباس؛ عابدی، محمدرضا؛ نیلفروشان، پریسا (۱۳۹۷). مقایسه تأثیر روش های مشاوره مسیر شغلی مبتنی بر نظریه

شناختی اجتماعی و رسالت محور بر اشتیاق تحصیلی دانش آموزان. مشاوره شغلی و سازمانی، ۱۰(۳۵): ۶۱-۸۰.

https://jcoc.sbu.ac.ir/article_99839.html

ملکی ها، مرضیه؛ معتمدی، بتول (۱۴۰۰). بررسی اثربخشی مشاوره ی مسیر شغلی مبتنی بر رویکرد پردازش اطلاعات

شناختی بر کاهش بی تصمیمی مسیر شغلی دانش آموزان دختر متوسطه دوم. پژوهش های روان شناختی در

مدیریت، ۲(۷): ۴۳-۶۷. doi: 20.1001.1.24764833.1400.7.2.8.1

نصیری میانایی، کمیل؛ صالحی عمران، ابراهیم؛ عابدینی بلترک، میمنت (۱۳۹۸). شناسایی عوامل مؤثر بر انتخاب رشته

دانش آموزان رشته فنی و حرفه ای از دیدگاه ذی نفعان. فصلنامه مهارت آموزی، ۲۸: ۳۵-۵۰.

۱۲۵۱۵۱۴&DC=https://search.isc.ac/dl/search/defaultta.aspx?DTC=

نیازی، محسن؛ سلیمان نژاد، محمد (۱۳۹۹). تحلیل کیفی دلایل مؤثر بر انتخاب رشته تحصیلی دانش‌آموزان دوره متوسطه با رویکرد گراند تئوری. فصلنامه تعلیم و تربیت، ۳۶ (۴): ۱۰۵-۱۲۶. <http://qjoe.ir/article-1-2712-fa.pdf>

وجدانی همت، مهدی؛ و انصاری کیا، حمیدرضا (۱۴۰۴). چالش‌های مشاوران مدرسه جدیدالاستخدام در راهبری هدایت تحصیلی دانش‌آموزان فرهنگ مشاوره و روان‌درمانی، ۱۶ (۶۲): ۳۷-۷۵. <https://doi.org/10.22054/qccpc.2025.80733.3337>
وجدانی همت، مهدی. (۱۴۰۰). تدوین الگوی جامع هدایت تحصیلی دانش‌آموزان مبتنی بر رویکرد رشدی. رساله دکتری، دانشگاه علامه طباطبائی تهران.

References

- Alsaggar, M. A., & Shukran, Q. A. K. (2014). The role of art education in the future of society and orientations towards the use of media in various aspects of life. *Arts and Social Sciences Journal*, 5(65), 1-6.
- American School Counselor Association [ASCA]. (2020). *Teachers, administrators and school counselors collaborating to achieve high academic standards: College and Career Readiness for All A Handbook for Using Noncognitive Skills to Improve Student Succe*. Retrieved from <https://www.schoolcounselor.org/>
- American School Counselor Association [ASCA]. (2021). *ASCA Student Standards: Mindsets and Behaviors for Student Success*. Alexandria, VA: Author. Retrieved from <https://www.schoolcounselor.org/getmedia/c2a69798-2620-414f-8744-4d4d911efa49/asca-student-standards.pdf>
- Bartholomew Eldredge, L. K., Markham, C. M., Ruitter, R. A., Fernández, M. E., Kok, G., & Parcel, G. S. (2016). *Planning health promotion programs: An intervention mapping approach* (4th ed.). Jossey-Bass
- Berings, D., Fruyt, F. & Bowen, R. (2004). Work Values and Personality /Traits as Predictors of enterprising and Social Vocational Interests. *Personality and Individual Differences*, 36(2), 349-364.
- Bozkus, K., & Canoğulları, Ö. (2025). *Exploring the mediating roles of self-control, management, and meaningful learning self-awareness in the relationship between academic self-discipline and GAI acceptance*. Education and Information Technologies, 30, 18975-18995. <https://link.springer.com/article/10.1007/s10639-025-13506-8>
- Creswell, J. W., & Creswell, J. D. (2018). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (5th ed.). SAGE Publications.
- Enache, R. G., & Matei, R. S. (2017). Study on self-awareness and vocational counseling of high school students. *Agora Psycho-Pragmatica*, 11(1), 57-64.
- Gordon, V. N. (2019). The 3-I Process: A career-advising framework. *NACADA Journal*, 39(2), 64-71.

- İlter, İ. (2026). *Academic engagement academic self-efficacy and instructor support in higher education: Impacts on postgraduate career intention. International Journal for Educational and Vocational Guidance*8 (88):2025-2320
- Intan, N., Puswiartika, D., Rasido, I., & Riyadi, N. E. W. (2025). The Effect of Self-Awareness on Students' Career Choice: Pengaruh Self-Awareness terhadap Pemilihan Karir Siswa. *Jurnal Inovasi, Evaluasi dan Pengembangan Pembelajaran (JIEPP)*, 5(3), 282-288.
- Kim, J. S. (2022). Solution-focused brief therapy in schools: A meta-analysis of intervention outcomes. *Children and Youth Services Review*, 136, 106429. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2022.106429>
- Lent, R. W., & Brown, S. D. (2020). Career decision making, fast and slow: Toward an integrative model of intervention for sustainable career choice. *Journal of Vocational Behavior*, 120, 103448.
- Lent, R. W., & Brown, S. D. (2020). Career decision making, fast and slow: Toward an integrative model of intervention for sustainable career choice. *Journal of Vocational Behavior*, 120, 103448.
- Luthans, F., Youssef-Morgan, C. M., & Avolio, B. J. (2021). *Psychological capital and beyond*. Oxford University Press.
- Martincová, J., Staňková, I., Snopek, P., & Zemánková, L. (2025). Engagement, self-efficacy and self-regulation as predictors of academic success in non-medical healthcare education. *BMC Medical Education*, 25, (55) 1451- 1468.
- Marušić, M., & Oikonomou, A. (2013). Value hierarchy of future subject teachers in serbia in the context of Schwartz theory. *Зборник Института за педагошка истраживања*, 45(2), 241–259. DOI: 10.2298/ZIPI1302241M
- Onwuegbuzie, A. J., Bustamante, R. M., & Nelson, J. A. (2010). Mixed research as a tool for developing quantitative instruments and interventions. *International Journal of Multiple Research Approaches*, 4(1), 56–78. <https://doi.org/10.5172/mra.2010.4.1.056>
- Oparaji, I. C., Chika, C., Amaefula, F., & Obineme, P. O. (2022). selection of subjects as correlate of the academic achievement of students in public secondary school in imo state. *unizik Journal of Educational Research and Policy Studies*, 13(1), 68-75.
- Parks, L. & Guay, R. P. (2009). *Personality, values and motivation*. *Personality and Individual Differences*, 47(7), 675–684.
- Patton, W., & McMahon, M. (2014). *Career development and systems theory: Connecting theory and practice (Vol. 2)*: Springer
- Rajagukguk, R., Sinuraya, C., Savitri, J., Rahmani, K., & Andamari, S. (2022). Model of Student Development by Chickering Theory. In *1st International Conference on Emerging Issues in Humanity Studies and Social Sciences (ICE-HUMS 2021)* (pp. 177-182).
- Reese, S. (2010). A Leading Role for Career Guidance Counselors. *Techniques: Connecting Education and Careers (J1)*, 85(7), 16-19.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2020). Intrinsic and extrinsic motivation from a self-determination theory perspective: Definitions, theory, practices, and future directions. *Contemporary Educational Psychology*, 61, 101860

- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2020). *Intrinsic and extrinsic motivation from a self-determination theory perspective: Definitions, theory, practices, and future directions*. Contemporary Educational Psychology, 61, 101860. <https://doi.org/10.1016/j.cedpsych.2020.101860>
- Sandy, C.J., Gosling, S.D., Schwartz, S.H., & Koelkebeck, T. (2016). The Development and Validation of Brief and Ultrabrief Measures of Values. Journal of Personality Assessment, DOI: 10.1080/00223891.2016.1231115
- Schunk, D. H., & Greene, J. A. (Eds.). (2018). *Handbook of self-regulation of learning and performance* (2nd ed.). Routledge.
- Slobodin, O., Samuha, T., Hannon-Saban, A., & Katz, I. (2024). When boys and girls make their first career decisions: Exploring the role of gender and field in high school major choice. *Social Psychology of Education*, 27, 2455–2478. <https://link.springer.com/article/10.1007/s11218-024-09933-z>
- Spreitzer, G. M. (2019). Psychological empowerment in the workplace: Dimensions, measurement, and validation. In S. Zedeck (Ed.), *APA handbook of industrial and organizational psychology* (Vol. 1, pp. 569–595). American Psychological Association.
- Usher, E. L., & Schunk, D. H. (2018). Social cognitive theoretical perspective of self-efficacy. In J. Meece & D. Schunk (Eds.), *Handbook of research on motivation in education* (pp. 19–44). Routledge.
- Wang, D., Li, Y., & Wang, G. (2024). A systematic review on career interventions for high school students. *Frontiers in Psychology*, 15, 1461503.

استناد به این مقاله: ثمری صفا، جعفر، محمدلو، هادی، محمدزاده، احسان. (۱۴۰۶). تدوین و اعتبارسنجی بسته توانمندسازی تحصیلی و شغلی با محوریت مسیر شغلی و انتخاب رشته دانش‌آموزان پایه نهم، فصلنامه فرهنگ مشاوره و روان‌درمانی، ۷۰(۱۸)، ۱۳۳–۱۶۴. DOI: 10.22054/qccpc.2026.92708.3654

Counseling Culture and Psychotherapy is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.